

РЕЦЕНЗИЯ

за дисертация на тема:

" ВЛИЯНИЕ НА СЕМЕЙНАТА СРЕДА ВЪРХУ МОТИВАЦИЯТА ЗА ПОСТИЖЕНИЕ ПРИ ДЕЦА ОТ НАЧАЛНА УЧИЛИЩНА ВЪЗРАСТ"

Автор: СУЗАН АБУ ХАДРА

докторант самостоятелна форма на обучение към Катедра

„Психология“ във ВСУ“Черноризец Храбър

за присъждане на образователна и научна степен “доктор”

Област на висше образование: 3. Социални, стопански и правни науки,

Професионално направление: 3.2.Психология

Докторска програма „Педагогическа и възрастова психология“

Получени материали: дисертационен труд, автореферат

Научни ръководители:

Проф.д.пс.н. Галя Герчева-Несторова

Доц. д-р Ваня Христова

1. Актуалност на разглеждания в дисертацията научен проблем

Актуалността на темата не подлежи на съмнение. Изследването, позиционирано в полето на съвременната възрастова и педагогическа психология, е несъмнено интересно, особено от гледна точка на неговата интердисциплинарност и практическа приложимост. По същество то е изследователски проект, чиято ценност се изразява в това, че се реализира проучване на влиянието на участието на родителите в образователния процес. Докторантката убедително доказва, че включването на родителите в учебния процес допринася за обогатяване и повишаване ефективността на учебната дейност на учениците. Целта на дисертационното изследване е да се провери до каква степен участието на родителите ще подобри

качеството на учебния процес и училището като цяло, както и ще повиши постиженията и мотивацията на децата, особено в арабския сектор. Разгледано е влиянието на родителите, вземащи активно участие в учебния процес, и какво и въздействието върху общата успеваемост на училището.

Изследователската сфера на дисертацията е значима, тъй като е налице необходимостта да се докаже връзката между учителя, ученика и неговите родители в Р.Израел от гледна точка на сложната система от взаимодействия между тях, както и влиянието на тези интеракции върху изграждането на мотивацията за успех сред учениците.

2. Данни за докторанта

Сузан Абу Хадра е докторант на свободна подготовка във ВСУ „Черноризец Храбър“, докторска програма „Педагогическа и възрастова психология“. Авторката работи от шест години като образователен консултант в основно училище в село Кана, Израел. Тя е коректен и прецизен изследовател, който успява да верифицира опита си в работата с родители. Училището, в което работи докторантката в момента е започнало да прилага усъвършенстван модел на тази система на взаимодействие.

3. Данни за дисертацията и автореферата

От семантиката на ключовите понятия в заглавието още на пръв поглед е ясно, че докторантката е положила научно-изследователските си усилия в широкото дискусивно поле на съвременната психология, фокусирани в конкретиката на едни от най-актуалните теми, свързани с фасилитирането на учебния процес в съвременното училище в Израел. Основният проблем на изследването е да се провери как участието на родителите в училище влияе върху успеха на училището и какво е въздействието на демографските условия върху участието на родителите в процеса на обучение.

Дисертационният труд е теоретико-приложен, с класическа структура и обем от 144 страници. Съдържа увод, три глави, списък на използваната литература. Текстът съдържа 7 таблици, 10 фигури и 20 графики. Списъкът на използваната литература включва 80 източника на английски език и иврит.

Целта на изследването е да се проучи влиянието на участието на родителите върху академичния успех на училището.

В първа глава, озаглавена „Анализ на научната литература“, е представена изследователската рамка на проучването. Анализирани и коментирани са ключовите понятия и са изведени адекватни теоретико-аналитични изводи.

Във втора глава, озаглавена „Емпирично изследване на ролята на родителите върху мотивацията за постижения и успеха на учениците“ подробно са описани изследваните лица, методиката за събиране на емпиричните данни, процедурата на емпиричното изследване, инструментите, хипотезите и методите за анализ на данните.

В съдържателно отношение текстът е прецизен и структуриран според изискванията за такъв тип научна разработка. Налице са необходимите компоненти на едно добре оформено и осъществено изследване, което е достатъчно представително като извадка, адекватно като подбор на методика и с отлична статистическа обработка.

За целите на изследването е използван инструментариум, който включва два вида въпросници. Първият въпросник се отнася до стила на ръководство на директора на училището, до нивото на удовлетвореност на общността и на ръководителя от училището. Вторият въпросник е свързан с нивото на удовлетвореност на родителите от училището, което включва и социодемографските им характеристики.

Изследването е извършено след получаване на одобрение от директорите на училищата. То е проведено в рамките на четири училища, които според вида на собственост са: държавни, публични и частни.

Броят на учениците от училищата, включени в това проучване е между 450-550. Директорите са четирима, а родителите във всички училища са 112.

Получените данни са прецизно обработени статистически, а направените изводи са релевантни на изследователските хипотези и получените резултати.

По отношение на качественте и количествените качества на дисертационния труд считам, че дисертантката е изпълнила минималните национални изисквания по чл. 2б, ал. 2 и 3 на ЗРАСРБ и съответно по чл.24, ал. 1 на Правилника за прилагане на ЗРАСРБ. Представените публикации са свързани с темата на дисертацията и демонстрират изследователска ерудиция. Авторефератът синтезирано и точно отразява съдържанието на дисертационния труд.

Считам че по отношение на процедурата и качеството на представената научна продукция не се регистрират нарушения. Дисертационният труд е оригинална научна разработка с несъмнени достойнства.

2. Научни приноси

Напълно приемам приносите, формулирани от докторанта като адекватни и резонни на представения труд.

Значимата положителна роля на включването на родителите в учебната дейност на учениците е представена прецизно в контекста на традиционните и съвременни теории в полето на възрастовата и педагогическа психология.

Като творчески определям предложения от докторантката модел, анализиращ взаимодействието между родителите и учителите в процеса на обучение върху формирането на навици за учебна дейност и успеваемостта на учениците.

Заслужава несъмнена положителна оценка осъщественото за пръв път комплексно изследване на ролята на информационните и комуникационни технологии във взаимодействието между родителите и училището и влиянието им върху успеха, както на учениците така и на училището като цяло.

Едновременно в теоретико-аналитичен и практико-приложен план е доказана необходимостта от това училищата да ангажират в по-голяма степен учениците и техните родители, принадлежащи към различни културни общности при адаптацията им в училищна среда за постигане на основната образователна цел - успех в училище.

Мога да допълня следното:

1. В теоретичен план евристичният характер на дисертационния труд, прецизно операционализираните понятия и детерминанти поставят отношението „ученици-училище-родители“ на нова, холистична методологическа база, която е в основата на редица бъдещи изследвания, едновременно поставяйки въпроси и давайки отговори.

2. Моделът на изследването е описан аргументирано, прецизно и цялостно. Предметът, обектът, целта и задачите и хипотезите са точно формулирани. Приложена е коректно структурирана методика за изследване на представените величини.

3. Проверката на заложените хипотези е осъществена посредством подходящ методически инструментариум и статистическа обработка на данните, адекватно визуализирани таблично. Извършеният качествен сравнителен анализ на резултатите е интегрално осъществен.

4. Формулираните изводи непосредствено произтичат от конкретното изследване, а обобщението действително има реалистична приложимост за оптимизиране на психологическите и педагогическите образователни и възпитателни практики в Израел.

3. Бележки, въпроси, препоръки.

С цел популяризиране на дисертационния труд, препоръчвам той да бъде издаден като книга, тъй като ще бъде полезен за широк кръг специалисти в сферата на психология на развитието и педагогическата психология.

Заключение.

На основата на гореизложения анализ на дисертацията на **СУЗАН АБУ ХАДРА** на тема **„ВЛИЯНИЕ НА СЕМЕЙНАТА СРЕДА ВЪРХУ МОТИВАЦИЯТА ЗА ПОСТИЖЕНИЕ ПРИ ДЕЦА ОТ НАЧАЛНА УЧИЛИЩНА ВЪЗРАСТ”**, давам своята **ПОЛОЖИТЕЛНА** оценка за труда и убедено препоръчвам на уважаемото Научно жури да присъди на **СУЗАН АБУ ХАДРА**, докторант към Катедра „ПСИХОЛОГИЯ“ във ВСУ „Черноризец Храбър“ **образователната и научна степен “доктор”** в Област на висше образование: 3. Социални, стопански и правни науки, Професионално направление: 3.2.Психология – Педагогическа и възрастова психология.

23.06. 2022 г.

гр. В.Търново

Подпис:

/проф.д-р/ Велислава Чавдарова